

RECENZII - BOOK REVIEWS

IOANA CRISTACHE - PANAIT, *ARHITECTURA
DE LEMN DIN TRANSILVANIA*,
Editura Museion, București, 1993

Volumul (distins cu premiul "George Oprescu" al Academiei Române pe anul 1995) înmănușiază un număr de 208 pagini care conțin peste 100 de desene și 32 de file cu 66 de fotografii alb-negru (la sfârșitul volumului).

Lucrarea prezintă arhitectura de lemn din județele Alba (46 de localități), Mureș (41 localități) și Harghita (37 de localități). Valoroasa lucrare reprezintă continuarea unor preocupări mai vechi, pe aceeași problematică și arie geografică, finalizate printre altele în monografia "Biserici de lemn, monumente istorice în Episcopia Alba Iulia, mărturii de continuitate și credință strămoșească", Alba Iulia 1981 și studiul "Alte mărturii ale originii etnice românești a așezărilor din sud-estul Transilvaniei", din cuprinsul lucrării lui Ion I. Russu "Românii și secuii", București 1990.

Cercetarea de teren și bogata bibliografie i-a permis autoarei, o reputată specialistă în materie, să prezinte numeroase obiective - biserici; case reprezentând toate tipurile știute și anexele gospodărești aferente - toate tezurizând "Mărturii de o excepțională valoare a milenarei culturi materiale și spirituale autohtone".

Pentru localitățile din sud-estul Transilvaniei, casele și anexele gospodărești, în afara valorii lor arhitecturale, constituie în același timp documente istorice ale originii etnice a autohtonilor, "iar bisericile mărturii ale legăturilor permanente cu frații întru credință și neam de peste Carpați".

Valoarea de document istoric a casei din zona secuizată, relevată de mult de Nicolae Iorga (care remarcase analogia casei secuiești cu a celei românești) și aprofundată în studiile lui Sabin Opreanu și Simion Mehedinți, capătă noi și convingătoare dimensiuni în volumul Ioanei Cristache-Panait.

Lucrarea se înscrie în contextul mai larg al reluării studiilor interdisciplinare referitoare la istoria românilor din sud-estul Transilvaniei prin abordarea aspectelor privind toponimia zonei, antroponimele românești, interferențele din domeniul etnografiei și folclorului și a mutațiilor demografice și socio-culturale, fiind indispensabilă cunoașterii, istoriei reale a localităților din arcul carpatic.

În perspectiva elaborării unei cuprinzătoare lucrări monografice a Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, extinderea studiului și asupra arhitecturii de lemn laice și bisericesti din județul Covasna, reprezintă un demers de mare actualitate și oportunitate pe care suntem convinși că Ioana Cristache-Panait îl va întreprinde cât de curând.

Marian Comșa